

Zmiany w przepisach dotyczących transportu towarów niebezpiecznych

SYLWIA MALISZEWSKA

Od 1 stycznia 2012 r. zaczęła obowiązywać długo oczekiwana Ustawa z 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych, ogłoszona 24 października 2011 r. w Dz. U. nr 227, poz. 1367.

Zastąpiła ona dotychczasową Ustawę z 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych

Ważne pojęcia w nowej ustawie

Pojęcie	Stara ustawa	Nowa ustawa
Pojęcie „przewóz drogowy”:	Art. 2. Każde przemieszczenie towaru niebezpiecznego przy użyciu pojazdu po drodze publicznej i po innych drogach ogólnodostępnych.	Art. 2. Każde przemieszczenie towaru niebezpiecznego przy użyciu pojazdu po drodze publicznej i po innych drogach ogólnodostępnych, z uwzględnieniem postojów wymaganych podczas tego przewozu oraz czynności związanych z tym przewozem.
Pojęcie „uczestnik przewozu towarów niebezpiecznych”:	Niezdefiniowane w ustawie.	Art. 2. Podmioty wymienione w ADR, RID lub ADN lub jednostka wojskowa, prowadząca działalność związaną z przewozem towarów niebezpiecznych.
Pojęcie „osoba wykonująca czynności związane z przewozem towarów niebezpiecznych”:	Niezdefiniowane w ustawie.	Art. 2. Osoba fizyczna zatrudniona przez uczestnika przewozu towarów niebezpiecznych albo wykonująca czynności na jego rzecz.

Doradcy ADR. Dotychczas za egzaminowanie doradców i wydawanie ich świadectw odpowiedzialne były Wojewódzkie Inspektoraty Transportu Drogowego. Ogólnodostępną ewidencję doradców ADR z ważnymi świadectwami prowadził Główny Inspektor Transportu Drogowego. Na mocy nowej ustawy czynności te przejął Dyrektor Transportowego Dozoru Technicznego.

Art. 15 ust. 1 rozszerza obowiązek wyznaczenia doradcy ADR na wszystkich uczestników przewozu. Dotychczas dotyczyło to tylko przedsiębiorców pełniących funkcje przewoźnika, załadunku i rozładunku. Obecnie obejmuje wszystkich uczestników przewozu wymienionych w dziale 1.4 Umowy ADR, czyli oprócz wcześniej wspomnianych, również nadawcę, odbiorcę, pakującego, napelniającego, operatora kontenera-cysterny/cysterny przenośnej.

Art. 14 ust. 2 ustawy wskazuje doradcę jako osobę, która może przeprowadzać szkolenia osób wykonujących czynności związane z przewozem towarów niebezpiecznych. Przeprowadzenie szkolenia musi być potwierdzone przez prowadzącego na piśmie.

Szkolenie jest obowiązkiem prawnym wynikającym z przepisów działu 1.3 Umowy ADR, a jego brak może skutkować nałożeniem kary w wysokości 2000 zł.

Sprawozdanie roczne i powypadkowe. Nowa ustawa wydłuża czas na złożenie sprawozdania rocznego z działalności uczestnika przewozu towarów niebezpiecznych w zakresie przewozu i czynności z nim związanych. Dotychczas termin był określony na 31 stycznia każdego roku następującego po roku,

(Dz. U. nr 199, poz. 1671) oraz Ustawę z 31 marca 2004 r. o przewozie kolejną towarów niebezpiecznych (Dz. U. nr 97, poz. 962).

Nowa ustawa, oprócz scalenia przepisów dotyczących transportu drogowego (ADR) i kolejowego (RID), normuje również zagadnienia transportu śródlądowego (ADN). Tak więc jeden akt prawny opisuje wszystkie rodzaje transportu lądowego.

Zmieniono również karę za niezłożenie sprawozdania w terminie. Dotychczas kara wynosiła 5000 zł, bez względu na okres spóźnienia – tak samo karany był ten przedsiębiorca, który spóźnił się 1 dzień i ten, który spóźnił się 6 miesięcy.

Teraz, jeżeli od ustawowo określonego terminu do dnia przesłania sprawozdania nie upłynęło 14 dni – kara wynosi 200 zł. Jeśli więcej niż 14 dni, ale mniej niż 3 miesiące – 2000 zł; i powyżej 3 miesięcy – 5000 zł.

Wojewódzcy inspektorzy transportu drogowego (właściwi ze względu na wystąpienie zdarzenia) zostali również powołani, jako odpowiednia władza dla sprawozdawczości powypadkowej. Dotychczas raporty po poważnych wypadkach lub awariach należało składać do właściwego miejscowo Komendanta Wojewódzkiej Straży Pożarnej.

Niezdefiniowany wcześniej termin złożenia raportu powypadkowego został określony na 14 dni od dnia wystąpienia zdarzenia.

Wydawanie zaświadczeń ADR. Dotychczas podmiotem wydającym kierownikom uprawnienia do przewozu towarów niebezpiecznych były jednostki prowadzące kursy szkoleniowe. Były one również odpowiedzialne za przekazanie danych kierowców, którzy pozytywnie zdali egzamin do centralnej ewidencji kierowców.

Obecnie, na mocy art. 23. ust. 3. marszałek województwa wydaje zaświadczenie ADR w terminie 7 dni od dnia przeprowadzenia egzaminu, przesyłając je kierowcy na jego adres zamieszkania za zwrotnym potwierdzeniem odbioru oraz przekazuje dane do centralnej ewidencji kierowców.

Zasady egzaminowania kierowców opisuje obowiązujące od 21 lutego 2012 r. Rozporządzenie ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z 15 lutego 2012 r. w sprawie egzaminów dla kierowców przewożących towary niebezpieczne (Dz. U. nr 0, poz. 191).

Kontrola – osoby uprawnione i zakres

	Kontrola na drodze	Kontrola na parkingu	Kontrola w przedsiębiorstwie
Inspektorzy transportu drogowego	☒	☒	☒
Funkcjonariusze Policji	☒	☒	
Funkcjonariusze Straży Granicznej	☒	☒	
Funkcjonariusze celnicy			na terytorium RP

Osoby przy przeprowadzaniu kontroli współdziałają w niezbędnym zakresie z upoważnionymi przedstawicielami:

- organów dozoru jądrowego (Państwo-

wa Agencja Atomistyki), • Transportowego Dozoru Technicznego, • Inspekcji Ochrony Środowiska, • i innych właściwych organów.

	Zgodność przewozu z wymaganiami ADR	Stan techniczny naczyń, opakowań, urządzeń transportowych	Stan techniczny środka transportującego oznakowanie i wyposażenie	Przeszkolenie osób, wyznaczenie doradcy ADR	Dokumenty
Inspektorzy transportu drogowego	☒	☒	☒	☒	☒
Funkcjonariusze Policji	☒	☒	☒		☒
Funkcjonariusze Straży Granicznej	☒	☒	☒		☒
Funkcjonariusze celnicy					☒

Kary za naruszenia. Zmienił się katalog kar pieniężnych nakładanych w transporcie materiałów niebezpiecznych. We wcześniej był on zamieszczony w załączniku do Ustawy z 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz. U. nr 125 poz. 1371 wraz z późn. zm.). Teraz wyszczególnienie naruszeń i wysokość kar zamieszczone są w załączniku do nowej Ustawy.

Na szczególną uwagę zasługuje zamiana zwrotu „wykonywanie przewozu” na np. „zapakowanie, nadanie, załadunek lub przewóz”. Jest to konsekwencją rozszerzenia obowiązku wyznaczenia doradcy na innych uczestników przewozu, takich jak np. nadawca czy pakujący.

Dotychczasowo sformułowane naruszenia nie pozwalały nakładać kar pieniężnych np. na nadawców towarów niebezpiecznych, którzy często nie współpracując z doradcą – nie wiedzieli, a w niektórych przypadkach bagatelizowali sprawy dotyczące np. właściwego doboru opakowań, oznakowania, czy poinformowania przewoźnika o tym,

że ładunkiem będą towary niebezpieczne. Takie przykłady można by mnożyć. Jednak istotą całej sprawy jest to, że podczas kontroli ITD tylko przewoźnik był obciążany karą. Nie miało to wpływu na poprawę sytuacji, ogólnego bezpieczeństwa, gdyż nadawca nadal mógł czuć się „bezkarny” lub po prostu pozostał w nieświadomości.

Nie oznacza to przeniesienia odpowiedzialności za przewoźnika na nadawcę czy pakującego – przewoźnik podejmujący przewóz towarów niebezpiecznych nadal odpowiada lub współodpowiada za wiele kwestii. Nadawca powinien nadać sztuki przesyłki spełniające wymagania ADR (m. in. w zakresie prawidłowego oznakowania), pakujący powinien je oznakować, załadowca i kierowca powinni sprawdzić przed załadunkiem oznakowanie.

Nie jest to całkowita nowość – zapisy o współodpowiedzialności od lat istnieją w Umowie ADR. Na szczęście nasz ustawodawca wreszcie to dostrzegł i „zalał” lukę prawną, która skutkowałą brakiem sankcji w wielu przypadkach.

Można pokusić się o przypuszczenie, że zmiany te nie tylko umożliwią nakładanie kar innym organom niż ITD podczas kontroli w przedsiębiorstwie, ale również otwierają

możliwość dokonywania przez te organy, tzw. kontroli łańcuskowych i nakładanie kar pieniężnych za jedno wykryte naruszenie na kilka podmiotów gospodarczych.

Przykłady:

Dotychczasowe naruszenie	Nowo obowiązujące naruszenie
6.2.3 Wykonywanie przewozu drogowego w sztukach przesyłki towarów niedopuszczonych do przewozu w sztukach przesyłki – 6000 zł.	2.3 Zapakowanie, nadanie, załadunek lub przewóz w sztukach przesyłki towaru niebezpiecznego, który nie jest dopuszczony do przewozu w sztukach przesyłki – 6000 zł
6.3.4 Wykonywanie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych w nieprawidłowo oznakowanym pojeździe lub zespole pojazdów, cysternie, pojeździe-baterii, kontenerze lub MEGC: • wymaganą tablicą lub tablicami barwy pomarańczowej – 800 zł • wymaganą nalepką lub nalepkami – 400 zł • wymaganym znakiem lub znakami dla materiałów o podwyższonej temperaturze – 200 zł • wymaganym znakiem ostrzegającym o gazowaniu – 200 zł	3.4 Nadanie lub przewóz towaru niebezpiecznego środkiem transportu, w cysternie, pojeździe-baterii, kontenerze, MEGC lub pojeździe MEMU, niezaopatrzonego w wymagane i prawidłowe oznakowanie w zakresie: • tablicy lub tablic barwy pomarańczowej • nalepki lub nalepek ostrzegawczych • innego wymaganego oznakowania 200 zł za każdy brakujący element
6.4.1 Wykonywanie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych bez wymaganego opakowania, w niewłaściwym opakowaniu lub w opakowaniu niespełniającym wymagań Umowy ADR – 3000 zł.	4.1 Zapakowanie, nadanie, załadunek lub przewóz towarów niebezpiecznych w opakowaniu, które nie spełnia wymagań odpowiednio ADR, RID lub ADN, odrębnie dla każdego numeru UN lub rodzaju opakowania – 3000 zł.
6.5.1 Wykonywanie przewozu drogowego towaru niebezpiecznego nieprawidłowo skalfikowanego – 6000 zł.	5.1 Nadanie towaru niebezpiecznego nieprawidłowo skalfikowanego – 6000 zł.

Istotne są również zmiany w karach dotyczących dokumentu przewozowego. Dotychczas jedyną sankcją było:

6.1.1 Wykonywanie przewozu drogowego towarów niebezpiecznych z nieprawidłowo sporządzonym dokumentem przewozowym – 500 zł.

Kara ta była wymierzona tylko i wyłącznie w przewoźnika, który nie sporządził dokumentu, a jedynie był jego odbiorcą i w zasadzie nie miał żadnego wpływu na jego zawartość! Teraz ukarany może zostać uczestnik przewozu odpowiedzialny bezpośrednio za sporządzenie dokumentu przewozowego (nadawca lub inny, który sporządza dokument w imieniu nadawcy):

1.1.1 Nieporządzenie dokumentu przewozowego – 1000 zł

1.1.2 Sporządzenie dokumentu przewozowego, w którym nie są zawarte: numer UN, grupa pakowania (o ile została przyporządkowana) lub prawidłowa nazwa przewozowa towaru niebezpiecznego – 500 zł

1.1.3 Sporządzenie dokumentu przewozowego, w którym nie jest zawarta inna wymagana informacja – 300 zł

1.1.4 Przewóz towaru niebezpiecznego z dokumentem przewozowym, o którym mowa w pkt 2 lub 3, albo bez dokumentu przewozowego – 300 zł.

Autorka jest doradcą ADR

Transport drogowy towarów niebezpiecznych w Niemczech

PIOTR KOZŁOWSKI

Niemieckie prawo dotyczące transportu drogowego materiałów niebezpiecznych jest w dużej mierze zbliżone do prawa polskiego.

Podobnie jak w Polsce, najważniejsze są przepisy dyrektywy 2008/68/EG oraz ADR.

O ile ADR obowiązuje również w Niemczech bezpośrednio, to przepisy dyrektywy 2008/68/EG zostały przeniesione do prawa niemieckiego poprzez umieszczenie ich w niemieckich aktach prawnych. Najważniejszym z nich jest rozporządzenie o towarach niebezpiecznych w transporcie drogowym, kolejowym i śródlądowym (Gefahrgutverordnung Straße, Eisenbahn und Binnenschiffahrt- GGVSEB), w którym ustalone są również szczególne transgraniczne przepisy towarów niebezpiecznych.

Zasadą jest, że polska firma przewoźowa, posiadająca zezwolenie na przewóz materiałów niebezpiecznych na podstawie ADR, jest do tego uprawniona również w Niemczech.

Wyjątkiem jest tu jednak przewóz materiałów wybuchowych, jak np. fajerwerków, które wymagają dodatkowego zezwolenia na podstawie Sprengstoffgesetz. Rozporządzenie GGVSEB nakłada ponadto na przewoźujących niektóre towary niebezpieczne w Niemczech dodatkowe obowiązki zgłoszeniowe. Nie zmieniają one jednak zasady, że zezwolenie ADR respektowane jest w Niemczech.

Najistotniejsze jednak z punktu widzenia polskiego przewoźnika są różnice pomiędzy prawem polskim a prawem niemieckim. Niestety, diabeł tkwi w szczegółach i konkretnych przewożonych materiałach niebezpiecznych.

Niemieckie przepisy dotyczące praktycznego zastosowania przepisów ADR i dyrektywy rozrzucone są po mniejszych aktach prawnych.

W praktyce przewozów towarów niebezpiecznych istotne jest rozporządzenie regulujące uprawnienia służb kontrolnych BAG (Bundesamt für Güterverkehr). W rozporządzeniu GGKontrollV (o kontroli przewozu towarów niebezpiecznych na drogach i w przedsiębiorstwach) uregulowane są kwestie uprawnień BAG, takich jak zakres kontroli przeprowadzanej na drodze, czy prawo do zabezpieczenia przewozonego towaru.

Ważnym aktem prawnym w praktyce jest ponadto RSEB. Są to wewnętrzne instrukcje administracyjne dotyczące działania urzędów właściwych na podstawie ADR i GGVSEB.

Kwestia ustalania trasy przewozu, przerw w transporcie i przeładunku towarów niebezpiecznych na terenie Niemiec uregulowana jest w GGVSEB.

Warto zwrócić uwagę również na przepisy nie związane bezpośrednio z towarami niebezpiecznymi. Pamiętaj należy np. o przepisach prawa pracy dotyczących przewoźników towarów niebezpiecznych – również pracowników zatrudnionych w Polsce obowiązują niemieckie zasady bezpieczeństwa.

Przed wykonaniem przewozu towaru niebezpiecznego w Niemczech warto również upewnić się, czy odbiorca lub nadawca towaru w Niemczech dysponuje urządzeniami do załadunku i rozładunku takich towarów.

Ostatnią istotną zmianą przepisów związanych z przewozem towarów niebezpiecznych była aktualizacja ADR od 1. stycznia 2011 r., która obowiązuje również w Polsce.

MAIL@RA-KOZLOWSKI.COM
Autor jest niemieckim adwokatem

POLSKA

Gazeta Transportowa

TYGODNIK LOGISTYCZNY

Dodatek specjalny
Materiały niebezpieczne

Redaktor odpowiedzialny:
Krzysztof Koprowski

Redakcja:
Kazimierz Bachulski
Elżbieta Haber

DTP:
Radosław Kierulowicz

Autorzy:
Dariusz Cegielski, Krzysztof Grzegorzczak, Janusz Kajda, Piotr Kozłowski, Sylwia Maliszewska,

Zdjęcia:
LOT Cargo, PGT, Trans Polonia

Rysunek:
Jacek Frankowski